

AINEVALDKOND „KUNSTIAINED”

1. Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus tähendab oskust väärtustada loominguilisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevus sisaldab kriitilis-loovat mõtlemist, mitmekesist eneseväljendusoskust, isikupära väärtustamist ning valmisolekut leida värskaid lahendusi muutuvates oludes.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) peab kunsti ja muusikat elu loomulikuks osaks ning mõistab esteetiliste tegurite olulisust igapäevaelus;
- 2) avastab ning väärtustab kunstide mitmekesisust ja muutumist ajas, kohas ja erinevates kultuurides;
- 3) mõtleb ning tegutseb kultuurimaastikul informeeritult ja kriitiliselt ning väljendab oma seisukohti ja emotsioone;
- 4) teostab loominguilisi ideid enesekindlalt ning asjatundlikult, väärtustab kaaslaste erinevaid ideid ja lahendusi;
- 5) võrdleb kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab neid;
- 6) tunnetab ennast kultuuritraditsioonide kandjana.

2. Ainevaldkonna õppeainete kursused

Ainevaldkonda kuuluvad kunst ja muusika. Kunstiainete kursuste arv on järgmine:

Kunst – 2 kursust.

Muusika – 3 kursust.

Ainevaldkonna valikkursused: “Graafiline disain” (1 kursus) ja “Neidudekoor” (1 kursus)

3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstivaldkonna aineid ühendab kultuurilise mitmekesisuse tundmaõppimine ning väärtustamine, rahvusliku ja kohaliku kultuuritraditsiooni edasikandmine ning kultuurilise ja rahvusliku identiteedi kujundamine. Kunstides õpitakse tundma kultuuride arengut, nähtusi ja suundumusi, kunstiliikide, -stiilide jm vastastikuseid mõjutusi, varasemate ajastute kunstiloomingu suhestumist tänapäevaga ning aktuaalsete teemade käsitlemist kunstide kaudu.

Valdkonna ainetes pööratakse tähelepanu sotsiaalsete, eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujundamisele ning toetatakse avatud ja kriitilist suhtumist erinevatesse kultuurinähtustesse.

Kunstiainetes eeldatakse ning võimaldatakse õpilase aktiivset osalust kunstitegevustes, mille kaudu arendatakse mõtte- ja tundemaailma, taju, loovust ning analüüsivõimet. Toetudes teadmistele ja oskustele, rakendatakse loomingulisi võimeid ning mõtestatakse iseenda ja kunstide rolli ühiskonnas.

Õppekäigud muuseumidesse ning kontserdi- ja näitusekülastused toetavad kultuuripärandi ja nüüdisaegse kultuuri väärtustamist ning kujundavad vastutustunnet selle hoidmise ja kaitsmise eest.

4. Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeained rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse isikupäraseid loovaid lahendusi ning kultuurilist ja sotsiaalset mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ning muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismuusitseerimine ning valdkondlikes ja valdkondadeüleste õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning väärtustavad üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutakse oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutliku tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Õpipädevus. Tähtsustatakse oskus kasutada ainespetsiifilist keelt info vastuvõtuks, tõlgendamiseks, edastamiseks ja talletamiseks. Oluline on kriitilis-loova mõtlemise kujundamine. Toetatakse erinevate õpistrateegiate kasutamise oskust töid kavandades, tehes ning analüüsides.

Enesemääratluspädevust kujundatakse loovülesannetes antava tagasiside ning õpilase eneseanalüüsi kaudu. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemisel kujundatakse personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Kujundatakse valmisolekut end

kunstivahendite kaudu väljendada ning luuakse eeldused elukestvaks tegelemiseks kunstidega.

Ettevõtlikkuspädevust kujundatakse kunstialaste praktiliste tegevuste kaudu, milles tähtsustub ideede genereerimine, olemasolevate ressursside hindamine, eesmärkide püstitamine ning tegevuse kavandamine ja lõpule viimine. Tähtis on iga üksikisiku initsiatiiv ja panus rühmatöösse ning vastutus oma valikute, otsustuste ja endale võetud kohustuste eest.

Sotsiaalset pädevust kujundatakse kunstiainetes oma tunnete ja seisukohtade väljendamise teel. Oluline on arvestada kaaslaste ideid, valmisolek neid ühises tegevuses edasi arendada ja ellu viia ning probleemidele lahendusi leida. See on ka oskus olla salliv erinevate arvamuste, ideede ning loominguliste lahenduste mitmekesisuse suhtes.

Suhtluspädevus väljendub suutlikkuses erinevatest infoallikatest pärinevaid tekste mõista ja tõlgendada ning ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada nii suuliselt kui ka kirjalikult.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse analüüsima kunstikategoriasid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiainetes õpitakse kasutama tehnoloogia vahendeid loovülesannete lahendamisel. Loometegevuses õpitakse kasutama uudseid lahendusi, mõistma teaduse ning tehnoloogia rolli muusika ja kunsti arengus.

Digipädevus - suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui kogukonnades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, graafiliste tööde loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemi lahendamiseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

5. Lõiming

5.1. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted

ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines ning seeläbi seotud kõigi ainevaldkondadega.

Kunstides on olulisel kohal õpilaste aktiivne loovtegevus. Praktiliste tööde ainek on seotud nii kunstide kui ka õpilase igapäevaelu (keskkonna, aja ja ühiskonnaga) ning aktuaalsete sündmuste ja probleemidega – kasutada saab kõigis aineis õpitavat. Kunstiteoste loomiseks ja esitlemiseks rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid tehnoloogilisi vahendeid.

Nii kunst kui ka muusika lõimuvad teiste õppeainetega, eriti sotsiaalainete, keelte ja kirjandusega. Kunstis, muusikas, kirjanduses ja ajaloos õpitakse tundma eri ajastute eetilisi ja esteetilisi tõekspidamisi ning nende seotust sotsiaalsete, majanduslike, ideoloogiliste, tehnoloogiliste jm mõjutajatega.

Ühine on maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine ja väärtustamine, isiklike seisukohtade väljendus- ja põhjendusoskuste kujundamine ning salliv suhtumine kaaslaste eriarvamustesse ja loomingulistesse katsetustesse. Kunstiainetes on võimalik teha koostööd teiste aine ja ainevaldkondade piire ületavate õppeprojektide kaudu.

5.2. Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam.

Tutvumine Eesti, Euroopa ja maailma kultuuripärandiga, kultuuri rolli teadvustamine igapäevaelus, avatud ja lugupidava suhtumise kujundamine erinevatesse kultuuritraditsioonidesse ning nüüdisaja kultuurinähtustesse on seotud läbiva teemaga „Kultuuriline identiteet”. Olulisel kohal on uute ideede, isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguline väljendamine ning väärtustamine. Selles on tähtsal kohal noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teema „Väärtused ja kõlblus” on seotud erinevate väärtussüsteemide ja nende seoste tundmaõppimisega ajaloolis-kultuurilises kontekstis ning isiklike väärtushoiakute ja kõlbliste tõekspidamiste kujundamisega. Oluline on valmisolek respekterida erinevaid arvamusi, üksteist toetada ja julgustada tegevusi kavandades ning korraldades.

Teemaga „Teabekeskond” on seotud vajaliku info leidmine ning selle kriitiline analüüs. Tähtsustub teabekeskonna kasutamise reeglite ja intellektuaalse omandi kaitse järgimine.

Teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” toetab muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist. Eelkõige on see seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, kus kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi tehnoloogiaid/tehnikaid; õppeülesandeid täites ning esitledes rakendatakse nüüdisaegseid tehnilisi ja tehnoloogilisi vahendeid ning võtteid.

Teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” on kunstides seotud oma võimetest ja huvidest lähtuvalt sobiva kunsti-/muusikaharrastuse leidmisega. Olulisel kohal on õppekäigud, kus tutvutakse kunstide erinevate väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega. Õpilasi julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.

Teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” võimaldab kunstiainete kaudu parandada õpilaseenesehinnangut ning tunnustada kõiki õpilasi. Selleks on vaja kooli toetust ülekoolilistest, maakondlikest ja riiklikest võistlustest, näitustest ja kontsertidest osavõtmisel ning esinemisvõimaluste pakkumisel. Ülekooliliste aineülest projektide kaudu õpitakse kavandama tegevusi ning arvestama kogukonna vajadusi, rakendades eesmärged ellu viies kunstilisi vahendeid.

Teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng” on seotud loodusliku ja kultuurilise mitmekesisuse ning jätkusuutlikkuse väärtustamisega. Tähtsal kohal on sotsiaalne aktiivsus – seisukohtade ja hoiakute väljendamine kunstialaste tegevuste kaudu. Tähelepanu pööratakse erinevate keskkondade, sh sotsiaalse keskkonna toimimisele, inimtegevuse mõjule keskkonna arengus ning keskkonnaprobleemide lahendamisel.

Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, millest võivad kujuneda püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus”. Kunstiainetes kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille puhul tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

6. Õppekeskkonna kirjeldus

6.1. Muusikaõpetuse füüsiline õppekeskkond

Naturaalklaver ja klaveritool, digiklaver, muusikakeskus HI-FI/ CD mängija, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, astmetabel, rändnoot, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm + CD/DVD. Rütmi pillid ja plaatpillid: kellamängud ja kõlaplaadid õpilastele musitseerimiseks; 6- ja 7- keelsed väikekanded, rahvakannel jm eesti rahvapillid tutvustamiseks (õpetaja isiklikud ja laenatud: karjapasun, lokulaud, kitarr jt), plokkflöödid (õpetajal ja õpilastel isiklikud hügieeni tagamiseks), CD, DVD. Videoprojektori jm digivahendite võimalik kasutamine tundide kaasajastamiseks ning uute õpikeskkondade kasutamiseks. Mikrofon, võimendus. Olemas on ka salvestusvõimalus nii helis kui ka pildis (nt lauljad).

6.2 Valikkursuse Neidudekoor füüsiline õppekeskkond

Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise:

- naturaal- või digiklaver ja klaveritool, noodipuldid, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti; vajadusel helitehnika ning salvestamisvõimalus nii helis kui ka pildis.
- võimaldab ruumid õppetegevuseks

Õpikeskkond ei piirdu vaid klassiruumiga. Sõltuvalt vajadusest toimuvad valikkursuse tegevused kas muusikaklassis, muusikakooli lauluklassis, mõisa saalis või enne esinemist erinevates kontserdipaikades.

6.3. Kunsti füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab kunstiainetes õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid. Kunsti õpetamiseks on vajalikud: pind üksi- ja rühmatööks; 500 lx päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi ja kanalisatsioon; erinevate kunstitehnikate töövahendid ja -materjalid; tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused; kunstiraamatud ja -ajakirjad, digitaalsed õppematerjalid vastavalt ainekavale; DATA-projektor ja klassi pimendamise võimalus, foto- ja videokaamera, skanner ja printer ning internetiühendusega arvutid.

6.4. Valikkursuse graafilise disaini füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab õpet arvutiklassis ja kunstiklassis, kus on 500 lux päevavalgusspektriga valgustus, iseseisvaks ja rühmatööks vajalik tööpind, vesi/kanalisatsioon, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika.

Kool tagab valikkursuse graafilise disaini tundideks kujundusprogrammid, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse. Samuti võimaldab kool kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed ning vajalikud kunstivahendid ja -materjalid.

7. Hindamine

Hindamisel lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Kunstiainetes on hindamine eelkõige kujundav – õppimist ja arengut toetav. Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet tema individuaalse arengu kohta, arendada eneseanalüüsi oskust, suunata tema enesehinnangu kujunemist ning toetada tema visuaalse/muusikalise väljendusviisi leidmist ja arendamist. Hindamise objekt on nii tööprotsess kui ka lõpptulemus:

kunstis loovtööde arendamise eksperimendid ja valminud teos, visuaalne väljendusoskus ning aruteludes osalemine, kunstiteose analüüs ja uurimistöö jne; muusikas teadmiste ja oskuste rakendamine musitseerides ning omaloomingus, suuline ja kirjalik väljendusoskus kuulatud muusikat analüüsides ning muusikamõisteid kasutades, muusika arenguloo aruteludes osalemine, uurimusliku/praktilise töö koostamine jm. Õpilane osaleb aktiivselt hindamises nii oma arengu teadliku jälgimise (nt õpimapp, portfoolio) kui ka oma valikute ja arvamuste põhjendamise kaudu. Õpilane peab alati teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise lähtekohad ja kriteeriumid. Ülesannete laadi valides ja hindamisaspekte kindlaks määrates tuleb väärtustada oskust leida asjakohast infot, seda tõlgendada ja järeldusi teha. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hinnates ei arvestata. Kokkuvõtval hindamisel võrreldakse õpilase teadmisi ja oskusi tema õppe aluseks olevas õppekavas ja ainekavas toodud oodatavate tulemustega. Õpilase silmapaistvat esinemist kooliüritustel, kooli edukat esindamist kunsti- ja muusikaprojektides, -võistlustel ning konkurssidel võib arvestada õppe osana kokkuvõtval hindamisel.

Koeru Keskkool

MUUSIKA

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Gümnaasiumi muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) väärtustab muusikat kui olulist osa inimkonna kultuurist; teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana;
- 2) osaleb muusikaelus ning kujundab valmisoleku elukestvaks muusikaharrastuseks;
- 3) mõistab ja väärtustab kooriliikumise ning laulupidude sotsiaal-poliitilist olemust ja muusikahariduslikku tähendust;
- 4) rakendab ning arendab musitseerimise kaudu oma teadmisi, muusikalisi võimeid ja oskusi;
- 5) valdab põhiteadmisi ajastute ja maade muusikast ning kultuuride arengust;
- 6) rakendab loovust muusikalises eneseväljenduses;
- 7) oskab muusikat kriitiliselt kuulata, analüüsida ja tõlgendada ning selle üle arutleda;
- 8) teadvustab ja järgib intellektuaalse omandiga kaasnevat õigusi ja kohustusi; kasutab nüüdisaegseid infotehnoloogiavahendeid.

Õppeaine kirjeldus

Õppeaine koostisosad on:

1. musitseerimine ja omalooming;
2. muusika kuulamine ja muusikalugu;
3. õppekäigud.

Muusika õpetamisega gümnaasiumiastmes taotletakse tasakaalustatud isiksuse eetiliseestiliste väärtushinnangute kujundamist ning tunde- ja mõttemaailma rikastamist. Olulisel kohal on musitseerimine: õpilase isikliku suhte teadvustamine ja süvendamine muusikaga – laulmise ja pillimänguga, omaloominguliste katsetuste julgustamine ning toetamine põhikoolis omandatud muusikalist kirjaoskust rakendades. Eriliselt tähtsustatakse ja teadvustatakse ühislaulmist ning koorilaulu kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.

Erinevate ajastute muusika kuulamise kaudu kujundatakse teadlikku ja kriitiliselt mõtlevat muusikakuulajat ning kontserdikülastajat. Muusikat kuulates ja muusikaloos tutvustatakse eri ajastute väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning arutletakse nende üle. Kontserdielu elavdamise seisukohalt on otstarbekas koostöö kohaliku muusikakooliga, samuti

külalisesinejate kutsumine kooli ja oma õpilastele esinemisvõimaluste pakkumine. Õpilaste silmaringi avardavad ja muusikalist maitset kujundavad õppekäigud kontsertidele, teatritesse ning muusikaga seotud paikadesse: muuseumidesse, stuudiosse, kõrgkoolidesse jms.

Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) on omandanud valmisoleku muusikaliseks tegevuseks; osaleb võimaluse korral koolikooris ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes ja kohalikus muusikaelus;
- 2) rakendab oma võimeid ja oskusi muusikalistes tegevustes, kasutades omandatud muusikateoreetilisi teadmisi; oskab kuulata ja arvestada kaaslast;
- 3) on omandanud ülevaate erinevate ajastute üldkultuurilisest taustast ning oskab luua seoseid nende ajastute muusikakultuuriga;
- 4) teab kuulatud muusikanäidete põhjal erinevate ajastute põhilisi tunnuseid, olulisemaid žanreid ja vorme ja oskab neid omavahel võrrelda;
- 5) väljendab kuulatud muusika kohta oma arvamust ning võrdleb, analüüsib ja argumenteerib, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;
- 6) oskab leida muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest; oskab koostada referaate, kirjutada esseesid, kontserdiarvustusi, uurimistöid muusikast, kasutades nüüdisaegseid infotehnoloogia võimalusi;
- 7) on tutvunud autorikaitse seadustega ning teadvustab intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi;
- 8) on laulupeo traditsiooni austaja ja edasikandja laulja, tantsija, pillimängija või muusikateadliku publikuna; väärtustab ühislaulmist kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.

7. KUNST

Õppe-eesmärgid

Gümnaasiumi kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab kunsti potentsiaali ning näeb selle rakendusvõimalusi nii enese elu ja tegevuse kui ka ümbritseva maailma mõtestamise, mõjutamise ning kujundamise vahendina;
- 2) orienteerub kunsti arenguloo põhilistes küsimustes ja etappides;

- 3) mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskondlike protsesside ning teiste valdkondadega;
- 4) tajub nüüdisaegse kunsti olemust (kontekstuaalsust, kontseptuaalsust jne) ning aktsepteerib selle mitmekesisust;
- 5) oskab uudishimulikult ning loovalt püstitada, tõlgendada ja lahendada erineva iseloomuga probleemilahenduslikke ülesandeid;
- 6) rakendab loovas eneseväljenduses erinevaid kunstilisi väljendusvahendeid ja tehnilisi võtteid;
- 7) väärtustab ning toetab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi.

Õppeaine kirjeldus

Gümnaasiumi kunstiõpetuse lähteülesanne on toetada õpilase tervikliku maailmapildi kujunemist, milles on oluline osa kunstiloo ja nüüdisaegse visuaalse keskkonna tundmaõppimisel. Kunsti arengut vaadeldakse laiemalt, luues seoseid kultuuri, ühiskonna ja ajaloo. Toetatakse positiivse suhtumise kujunemist kunstisse kui valdkonnasse.

Gümnaasiumi kunstiõpe loob baasi kunsti ja visuaalkultuuri vormi- ja pildikeele mõistmiseks ning kultuuride mitmekesisuse väärtustamiseks, avades üldmõisted ja kontseptsioonid. Õppes on kandev osa eri ajastute kujutamislaidide võrdlusel ning kirjeldusmodelite loomisel. Kunstilugu avatakse suuremate teemarühmade kaudu, vanema kunsti näiteid kõrvutatakse 20. ja 21. sajandi kunstiga. Teemapõhine käsitlus võimaldab rõhutada seoseid ühiskonnas ja kultuuris toimunuga laiemalt. Tähtis on näidata ajastu kunsti seoseid üldise mõtteviisiga, esile tuua kultuuri ja elukorralduse muutumise ühiskondlikke tegureid: religiooni ja valitsemiskorra mõju ning tehnika ja majanduse arengut. Teemade kaudu käsitlus aitab orienteeruda kunstivoolude paljuses, arendab tähelepanu ja vaatlemisoskust ning innustab leidma sidemeid mineviku ja tänapäeva vahel.

Nüüdisaegse kunsti, disaini, keskkonna ja virtuaalse mediakeskkonna käsitlemisel on peamine rõhk konteksti ning sõnumi analüüsil. Oluline on kunsti ja visuaalse kultuuri mõtestamine tänapäeva kultuurikontekstis. Kunsti käsitlemisel tuuakse võimalikult palju paralleele Eesti kunsti ja kultuuriga ning näiteid nende kohta.

Kunstialane loov tegevus võimaldab nautida kunsti loomist ning arendada väljendusoskust, toetab emotsionaalset ja isiksuslikku arengut. Kunstiõppe ülesanne on toetada õpilase loova mõtlemise, seoste loomise ja probleemilahenduse oskuste arenemist.

Õppesisu on jagatud tinglikult kolme plokki:

- 1) TEA! ehk sisulis-struktuuriline ülevaade (kunsti ajalugu ja olemus, nüüdiskunsti sünd ja arengusuunad);
- 2) MÕTLE! ehk temaatiline, seoseid loov ja teadmisi laiendav osa (ajastuid läbivad teemad ning võrdlused);
- 3) LOO! ehk uurimuslik, praktiline ja kinnistav osa (õppekäigud ning loomingulised ja uurimuslikud projektid).

TEA!-teemasid käsitletakse nii ajalise kui ka sisulise mahu poolest üldistatud kujul, eesmärk on luua õpilastele taustsüsteem ajastuid läbivate teemadega tegelemiseks ja nende võrdlemiseks.

Ajastuid läbivaid teemasid MÕTLE!-plokis võib käsitleda nii täiesti teoreetilisel tasandil kui ka loominguliste praktiliste töödena, millele annavad teoreetilise aluse loengud ja uurimused – nende vahel on õpetamise metoodika küsimus. Oluline on jätta õppetöös ruumi õpilaste iseseisvatele uurimis- ja praktilistele loovtöödele ning vältida liigset loengukesksust ja teoreetilisust.

Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) seostab kunsti arengusuundi ja ilminguid ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse, tehnoloogia jm mõjudega; on salliv kultuurierinevuste suhtes;
- 2) tunneb visuaalse kultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne);
- 3) märkab ning mõistab kunsti ja visuaalkultuuri mõjusid ühiskonnale ning keskkonnale nii ajaloos kui ka tänapäeval;
- 4) võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid, otsides neis vastava ajastu temaatikat, sõnumeid ning visuaalset vormikeelt; iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust;
- 5) tõlgendab ning analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst) ning märkab nüüdiskunsti seoseid teiste valdkondadega (nt meedia, reklaam, poliitika);
- 6) väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri ja disaini; analüüsib ning võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid;

- 7) püstitab iseseisvalt loomingulisi ja uurimisülesandeid ning otsib neile lahendusi, arendades kontseptsioone ja kavandades teoseid;
- 8) rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida;
- 9) on oma loovates lahendustes eetiline, mõistab kunstniku vastutust; arvestab keskkonnaja kultuuripärandi kaitse nõudmisi;
- 10) esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi, kasutades ainealast terminoloogiat.

MUUSIKA

I KURSUS

Õppesisu

Musitseerimine (laulmine, pillimäng, omalooming)

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoscuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks.

Omalooming – kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika teke ja olemus. Muusika väljendusvahendid. Muusika roll vanadel kultuurrahvastel ja tänapäeva ühiskonnas.

Keskaeg. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Gregooriuse laul, missa, mitmehäälsuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur.

Renessanss. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika, instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas.

Barokk. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Õukonnamuusika, ooper, oratoorium, passioon, kontsert, prelüüd ja fuuga.

Klassitsism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Sonaaditsükkel, keelpillikvartett, sümfoonia, instrumentaalkontsert, reekviem, klassikaline sümfooniaorkester, ooperi areng.

Õppekäigud. Võimalusel osaletakse õppekäikudel ja kontserditel või nauditakse muusikat virtuaalsete õppekäikude vahendusel. Õppekäikudel kogetut analüüsitakse oskussõnavara kasutades.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust. C. Monteverdi, G.F. Händel, J.S. Bach, A. Vivaldi, J. Haydn, W.A. Mozart, L. van Beethoven jt.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on teadlik oma muusikalistest võimetest ning oskustest laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- 2) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda keskaja, renessansi, baroki ka klassitsismi muusikat ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada;
- 3) väljendab oma arvamust muusikast ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikaloo teemadega), rakendades varasemaid teadmisi ja muusikaalast sõnavara;
- 4) oskab märgata kaasaegses muusikas varasematest ajastutest pärit tsitaate.

II KURSUS

Õppesisu

Musitseerimine (laulmine, pillimäng, omalooming)

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks.

Omalooming – kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Romantism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Soololaul, instrumentaalsed väikevormid, programmiline muusika (sümfooniline poem), lavamuusika (oper, ballett, operett). Rahvuslikud koolkonnad. Hilisromantism.

Pärimusmuusika. Folkloor, regilaulu liigid, rahvapillid, rahvatantsud, uuem rahvalaul, uuemad laulumängud.

Eesti professionaalse muusikakultuuri kujunemine. Muusikaelu Eestis enne rahvuslikku ärkamisaega. Laulupidude traditsiooni kujunemine. Esimesed eesti professionaalsed

heliloojad ja muusikud, esimesed sümfoonilised ja vokaal-sümfoonilised suurteosed eesti muusikas. Rahvusliku helikeele kujunemine koorimuusikas, instrumentaalmuusikas ning lavamuusikas.

Õppekäigud. Võimalusel osaletakse õppekäikudel ja kontserditel või nauditakse muusikat virtuaalsete õppekäikude vahendusel. Õppekäikudel kogetut analüüsitakse oskussõnavara kasutades.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Schubert, Chopin, Liszt, Berlioz, Verdi, Wagner, Tšaikovski, Sibelius, Grieg, R. Strauss jt.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Kunileid, Saebelmann, Hermann, Härma, Türnpu, Lüdig, Tobias, Saar, Kreek, Eller, Aav, Tubin jt.

Muusikanäited eesti pärimusmuusikast. Nii autentsete salvestused kui tänapäevased töötlused.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on teadlik oma muusikalistest võimetest ning oskustest laulmises;
- 2) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda romantismiajastu muusikat varasemate ajastute muusikaga ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada;
- 3) oskab leida Eesti ja Euroopa muusikakultuuri seoseid;
- 4) on tutvunud eesti pärimusmuusikaga muusikanäidete varal;
- 5) väljendab oma arvamust ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikaloo teemadega), rakendades varasemaid teadmisi ja muusikaalast sõnavara.

III KURSUS

Õppesisu

Musitseerimine (laulmine, pillimäng, omalooming)

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks.

Omalooming – kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

20. sajandi muusika ja nüüdismuusika Tutvutakse nii maailma kui eesti muusikakultuuriga.

Erinevad muusikastiilid ja nende olemus (impressionism, ekspressionism, neoklassitsism,

avangardism, jazz jne) Analüüsitakse erinevate heliloojate erinevate loominguperioodide muusikat nende stiilide valguses.

Õppekäigud. Võimalusel osaletakse õppekäikudel ja kontserditel või nauditakse muusikat virtuaalsete õppekäikude vahendusel. Õppekäikudel kogetut analüüsitakse oskussõnavara kasutades.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Debussy, Ravel, Gershwin, Satie, Eller, Saar, Kreek, Orff, Ernesaks, Pärt, Schönberg, Tormis, Valgre, Mattiisen, Uusberg jt.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on teadlik oma muusikalistest võimetest ning oskustest laulmises;
- 2) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda 20. Sajandi muusikat varasemate ajastute muusikaga ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada;
- 3) oskab leida Eesti ja Euroopa muusikakultuuri seoseid;
- 4) on tutvunud eesti pärimusmuusikaga muusikanäidete varal;
- 5) väljendab oma arvamust ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikaloo teemadega), rakendades varasemaid teadmisi ja muusikaalast sõnavara.

GÜMNAASIUMI VALIKKURSUS “NEIDUDEKOOR”

Õppeaine kirjeldus ja eesmärgid

Gümnaasiumi valikainega Neidudekoor taotletakse:

- koorilaulu kui rahvusliku kultuuritraditsiooni väärtustamist ja laulupidude traditsiooni jätkusuutlikkuse hoidmist;
- ühise musitseerimise kaudu teadvustatakse ja süvendatakse õpilase isiklikku suhet muusikasse;
- kooslaulul, kui sotsiaalsel tegevusel, on positiivne mõju õpilase vaimsele ja füüsilisele tervisele, ka aitab see kaasa elukestva muusikaharrastuse kujundamisele;
- neidudekoori tundides õpitakse tundma ja väärtustama eesti ja maailma vokaalmuusika pärandit; kujundatakse arusaam muusikast kui rahvaste vahelisest suhtlemiskeelest. Laulmise kaudu toetatakse põhikoolis omandatud muusikalise

kirjaoskuse rakendamist. Tutvutakse erinevate stiilidega ning arendatakse improvisatsioonilist julgust, individuaalsust, lavalist liikumist ja esinemisjulgust;

- õige hingamistehnika ning laulmisvõtete arendamist;
- laulude õpetamisel rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid infotehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid. Erinevate ajastute ja stiilide vokaalmuusika repertuaari võtmise ja kuulamise kaudu kujundatakse teadlikku ja kriitiliselt mõtlevat lauljat, muusikakuulajat ning kontserdikülastajat;
- Õpilased saavad teavet valdkonnaga haakuvate erialade, nende esitatavate nõuete ja õppimisvõimaluste kohta;
- koorilaul lõimub paljude ainetega – kunst, eesti keel ja kirjandus, sotsiaalsed, loodusained, võõrkeeled, kehaline kasvatus.

Kursus sisaldab nii teoreetilist kui ka praktilist osa (valdavalt). Neidudekoori tunni töövormideks on hääleseade nii individuaalselt kui ka kooris, mis hõlmab ka liikumisega soojendusharjutusi ning koorilaul. Samuti kuulub töövormide hulka osalemine laululaagrites, töötubades, laulupeoprotsessides jm õppeprotsessiga seotud üritustel, mis kujunevad välja igal õppeaastal erinevalt, olenevalt õppeaasta väljunditest (kas on laulupeoaasta või mitte).

Laulurepertuaari valikul lähtutakse põhimõttest, et see oleks eakohane, muusikaliselt mitmekesine ja kunstiliselt väärtuslik, arendaks lauljate vokaalset võimekust ning arvestaks õpilaste huve ja esinemise vajadusi.

Vokaalselt võimekamad õpilased saavad võimaluse osaleda koori töös solistidena või ansamblite koosseisus.

Pillimänguoskusega õpilastele võimaldatakse soovi korral koori instrumentaalsaatja roll või musitseerimine saateansamblis.

Võimaluse korral arvestab koorijuht õpilaste ettepanekutega õppetöö kavandamisel ja repertuaari valimisel ning kaasab õpilasi erinevate muusikasündmuste korraldamisel.

Koorilaulu aruande (õpitulemuste hindamine) vormideks on erinevad esinemised: kontsert, festival, konkurss, kategooriasse laulmine, laulupidu jm. Õpilane on kohustatud koorilaulu valikainega liitumisel eelpool nimetatud tegevustes osalema.

Valikkursuse hindamine toimub kursuse lõpus hinnanguna kas A (arvestatud) või MA (mitte arvestatud).

Õppetegevus: õppesisu ja praktiline tegevus

Kursus sisaldab teoreetilist kuid valdavalt praktilist osa. Neidudekoori tunni töövormideks on hääleseade nii individuaalselt kui ka kooris, mis hõlmab ka liikumisega soojendusharjutusi ja koorilaulu tund. Osalemine laululaagrites, töötubades, laulupeoprotsessides jm õppeprotsessiga seotud üritustel, mis kujunevad välja igal õppeaastal erinevalt, olenevalt õppeaasta väljunditest (kas on laulupeoaasta või mitte).

1. Teoreetilises osas tegeldakse laulu meloodia ja tekstide mõtestamise ja tõlgendamisega, tutvutakse autorite ja ajastutega, mis aitab mõista kultuuripärandit ja -konteksti. Võõrkeelse lauluvara omandamisel õpitakse tundma ja kasutama erinevaid võõrkeeli. Repertuaari õppimisel rakendatakse põhikoolis omandatud muusikalisi teadmisi ja oskusi sh muusikalist kirjaoskust.

2. Praktilises osas rakendatakse järgnevat tegevusi:

- hääleseade kooris ja individuaalselt;
- laulmis- ja hingamistehnika omandamine;
- a cappella ja saatena 3-, 4- ja enamahäälsed koorilaulude laulmine; erinevate stiilidega tutvumine (kooriprojektid kooliüritusteks vm), kus repertuaari kuuluvad ka erinevad poplaulude seaded, et noored õpiks olema julged oma hääleparaadi kasutuses ning erinevate tämbrite otsimises (julgus improviseerida).
- tähtpäevadeks ja temaatilisteks sündmusteks vajaliku repertuaari omandamine (jõulukontsert, Eesti Vabariigi aastapäev (kooli või vallasisestel kontsertaktustel esinemine), igal aastal toimuv maakonna laulu- ja tantsupidu, lõpuaktused jne);
- üleriigiliste laulupidude ja maakondlike laulupäevade repertuaari omandamine, laulupeo protsessis osalemine;
- osalemine erinevates kooriprojektides, kus vokaalselt võimekamatel lauljatel on võimalus üles astuda solistidena. Võimalus ühiselt osaleda repertuaari valikul.
- lavalise käitumise põhimõtete omandamine ja nende rakendamine praktikas; esinemisjulguse ning enesekindluse kasvatamine läbi selle.
- õpilase isikupärase esinemisoscuse kujundamine ja ettevõtlikkuse suunamine tegevusi planeerides ning korraldades;
- silmaringi ja teadmiste avardamine kontsertide, muusikaetenduste ja õppekäikude kaudu.

Neidudekoori valikkursuse õpitulemused (hindamiskriteeriumid)

Õpilane:

- osaleb aktiivselt koorilaulu tundides, esinemistel ja teistes kursuse raames ette nähtud tegevustes;
- on omandanud õpitud repertuaari; esitab õpitud laulude partii iseseisvalt noodist või peast vastavalt oma vokaalsetele võimetele;
- kasutab häält turvaliselt ning kahjustamata; tunneb hingamistehnikat ja kasutab laululist hingamist vastavalt laulu fraseerimise vajadusele; artikuleerib laulusõnu selgelt ning kuuldavalt;
- osaleb vajadusel erinevate ansambelite töös, kooriprojektides, kuulab ja arvestab kaaslasi;
- analüüsib ja tõlgendab laulutekstide sõnumit ja muusikalisi väljendusvahendeid kasutades omandatud muusikateoreetilisi teadmisi;
- väljendab omandatava repertuaari ja kuulnud muusika kohta oma arvamust ning võrdleb, analüüsib ja argumenteerib, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale; loob ajastute vahelisi seoseid laulu autori(te) ja kaasaja vahel; oskab eristada erinevaid stiile;
- leiab koorimuusika alast infot erinevatest teabeallikatest, kasutades nüüdisaegseid infotehnoloogia võimalusi;
- orienteerub autorikaitse seadustes ning teadvustab intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi; tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades
- teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana: väärtustab Eesti koorimuusika traditsioone, on nende edasikandja koorilauljana ja osaleb laulupidude protsessis; teadvustab ja mõistab koorilaulu rolli rahvusliku identiteedi kujundajana, vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaolu tasakaalustajana ning muusikalise suhtlemise võimalusena; on kujundanud valmisoleku elukestvaks muusikaharrastuseks;
- suhtub kriitilis-loovalt muusika ja kultuurimaastiku ilmingutesse ning muusikaüritustel ning õppekäikudel kogetusse; oskab oma arvamusi teadmiste põhiselt analüüsida ja tõlgendada;

Valikkursuse hindamine toimub kursuse lõpus hinnanguna kas „A“ (arvestatud) või „MA“ (mitte arvestatud).

Lisa:

1. Lõiming õppeaine põhikursuste ja teiste ainevaldkondade vahel

Valikkursus on seotud gümnaasiumi muusikaloo ja muusika kuulamisega. Koorilaulude lahtimõtestamisel ja tõlgendamisel tutvutakse autorite ja ajastutega, mis aitavad mõista kultuuripärandit ja -konteksti.

Rakendatakse ja süvendatakse põhikoolis omandatud muusikalisi teadmisi ja oskusi (sh muusikalist kirjaoskust) kõigis muusikalistes tegevustes: musitseerimine (laulmine, pillimäng, improvisatsioon), muusika kuulamine, muusikaline liikumine ja muusikalugu.

Valikkursus lõimumine teiste ainevaldkondadega:

- keel ja kirjandus ning võõrkeeled (laulu tekstide mõistmine),
- sotsiaalsed (ajalugu ja ühiskonnaõpetus - erinevate ajalooperioodide peegeldused koorilauludes; koorikultuur ja rahvuslik identiteet; intellektuaalse omandi kaitse),
- loodusained (bioloogia) - hääleorgan ja hääle tekitamise lihased, häälepaelte töö,
- füüsika - heli omadused - kõrgus, tugevus, tämber,
- kehaline kasvatus (rütmika, muusikaline liikumine),
- kunst (teos, autor, loomeprotsess, tõlgendamine).

Koorilaulus on võimalik teha koostööd teiste ainete ja ainevaldkondade piire ületavate õppeprojektide kaudu.

Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm avaldub oma erinevates vormides ka neidudekoori valikkursuses ning on seeläbi seotud kõigi ainevaldkondadega.

2. Füüsiline keskkond

Kool:

- võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaal- või digiklaver ja klaveritool, noodipuldid, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti; vajadusel helitehnika.
- võimaldab ruumid õppetegevuseks

Õpikeskkond ei piirdu vaid klassiruumiga. Sõltuvalt vajadusest toimuvad valikkursuse tegevused kas muusikaklassis, muusikakooli lauluklassis või saalis. Samuti toimuvad kooriproovid ja esinemised erinevates kontserdipaikades.

- Võimaldab kursusega seotud õppekäike: kontserdi- ja teatrikülastused, laululaagrid, maakondlikud laulupäevad ning maakonna laulu- ja tantsupidu, üleriigilised laulupeod, festivalid, konkursid jm.

Õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kontsertidele ja muusikaetendustele aitavad kaasa kultuuri- ja väärtuspädevuse kujunemisele ning loovad kultuurilist ühtsustunnet.

KUNSTIÕPETUS

I kursus „Kunst ja kunstiajalugu“

Õppesisu

Kunsti roll eri ajastuil

Kunsti mõiste ja selle muutumise ajalugu. Kunstnik, teos ja vaataja oma kaasajas. Kunstiteoste analüüsi ja tõlgendamise erinevad meetodid (nt vormiline, märgiline, sotsiaalne) ja vormid (nt kunstikriitika, retsensioon, kirjandusteos, kunstifilm).

Kunstikultuuri üldistav ajatelg

Üldistava ajatelje käsitlemisel on olulisim selgitada ja põhjendada kunsti muutumist. Peamiste faktide ja näidete abil luuakse seosed ühiskondlike põhjuste, kunsti ja ajastu mõtteviisi vahel. Erialase sõnavara omandamine.

1. Vanimad kõrgkultuurid. Esiaja kujutised. Mesopotaamia. Egiptus.
2. Antiikaja kunst. Vana-Kreeka. Vana-Rooma.
3. Keskaja kunst. Varakristlus ja Bütsants. Romaanika. Gootika. Kunst ja religioon.
4. Renessanss. Kunst Itaalias ja põhja pool Alpe. Inimesekeskse maailmapildi kujunemine. Kunst ja teadus. Trükikunsti leiutamine.
5. Barokk. Baroki suunad ja rokokoo. Õukonnakunstist argielu kujutamiseni.
6. 18. ja 19. sajandi kunst. Klassitsism. Antiikpärandi mõju ja valgustusajastu ideed. Vaimu ja võimu arhitektuur. Romantism. Realism.

Eri ajastute kunsti võrdlevate teemade valik

Seoseid loovad teemad rõhutavad kunsti seoseid ühiskonnas ja kultuuris toimunuga, ajastu mõtteviisi, religiooni ja valitsemiskorra, tehnika ja majandusega. Eri ajastute kunsti seostades arutleda kunstiteoste väljendusvahendite, loomise eesmärkide, tähenduse ja sotsiaalse rolli üle. Kunsti nähtusi võrdlevad teemad (valida kuni kolm teemat):

- 1) perspektiivikasutus, keskkonna ja ruumi kujutamise viisid;
- 2) inimese kujutamise viisid: idealiseeritud, realistlik, stiliseeritud;
- 3) lugude ja sümbolite ringlus läbi sajandite;

- 4) kunstniku rollid: käsitöeline, leiutaja, ajaloolane, geenius, staar, ettevõtja jne;
- 5) muuseumi sünnid, tuntumad galeriid ja muuseumid.

Loomingulised ja uurimisprojektid, õppekäigud

Loomingulised projektid on seotud Mõttele!-osa võrdlevate teemadega ning mõtestavad, kinnistavad ja laiendavad õpitut. Oluline on isiklik vaatenurk, käsitletavate teemade endast ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine. Loovtööde tegemisel valida oma ideele sobivad väljendusvahendid (nt joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, tegevuskunst jne). Loovtöö protsessi osa on töö esitlemine, analüüs ja tõlgendamine ning oma valikute põhjendamine. Projektid ning õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskond jne.

Õpitluemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on teadlik kunsti rollist eri ajastutel;
- 2) oskab kirjeldada kunstikultuuri üldistavat ajatelge;
- 3) võrdleb ja seostab eri ajastute kunsti;
- 4) väljendab oma arvamust ja analüüsib külastatud kunstiüritusi (seostab selle eri ajastute kunsti võrdlevate teemadega), rakendades varasemaid teadmisi ja kunstialast sõnavara.

II kursus „Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil ”

Õppesisu

Kunsti ja visuaalkultuuri muutumine

Nüüdisaegse elutunnetuse ja globaalse maailma sünnid, teaduse, tehnoloogia ja linnastumise võidukäik. Kunstiteos ja kontekst: vaatajad, koht ning aeg. Autorsus, kunstnike ja vaatajate suhte muutumine. Elukeskkonna kujundamise põhimõtted: arhitektuur, disain, visuaalne meedia.

Kunst moderniseeruva ajastul

19. sajandi lõpu kunst: impressionism, postimpressionism, juugend ja sümbolism. Fotograafia ja illustreeritud ajakirjandus. 20. sajandi I poole kunst. Modernistliku kunsti suunad: fovism, ekspressionism, futurism, kubism, abstraksionism, sürrealism. Avangard. I maailmasõda ja

dadatism. Modernistlik arhitektuur ja disain. Funktsionalism. Kunst totalitaarsetes riikides: sotsialistlik realism, natsionaalsotsialistlik kunst.

II maailmasõja järgne kunst

Külm sõda: abstraktne ekspressionism versus figuratiivne kunst. Üleminek modernismist postmodernismi. Minimalism, opkunst jne. Popkunst. Hüperrealism. Happening, kehakunst, maakunst. Kontseptualism kui nüüdisaegse kunsti alusprintsip.

Postmodernism ja nüüdiskunst

Postmodernistlik kunst. Sotsiaalkriitiline ja poliitiline kunst. Kunst avalikus ruumis. Kunstimeediumide paljus: maal, graafika, skulptuur, installatsioon, fotokunst, videokunst, tegevuskunst, interaktiivne mediakunst, helikunst, netikunst jt. Teemade ja seisukohtade paljus 21. sajandi kunstis: teadus, innovatsioon, ökoloogia, identiteet, soolisus, eetika jne. Rahvusvahelised nüüdiskunsti näitused ja kunsti globaliseerumine.

Keskkond. Disain. Visuaalne meedia

Arhitektuuri ja disaini valdkonnad (tootedisain, mood, graafilne disain jne). Ehitatud keskkonna arengusuunad seoses ühiskonna, tehnoloogia ning inimese mõtteviiside muutumisega. Disain ja inimsõbralik elukeskkond: innovatsioon, targad materjalid, keskkonnateadlikkus. Disainiprotsess – probleemilahendus. Meediakeskkond ja visuaalne kommunikatsioon. Kultuuripärandi kaitse. Autoriõigus. Kunsti, arhitektuuri ja disainiga seotud elukutsed.

Nüüdiskunsti nähtusi võrdlevad teemad(valida kuni kolm teemat):

1. Individuaalsus, kollektiivsus ja anonüümsus kunstis.
2. 20. sajandi nn realismid: sürrealismist ja sotsrealismist kuni hüperrealismi ja videokunstini.
3. Mäng kunstiajaloo minevikuga, tsitaat, remiks, paroodia nüüdisaja kunstis ning visuaalkultuuris.
4. Kunsti aktiivsed sekkumised ühiskonda: poliitiline kunst, feministlik kunst, avalik kunst.
5. Nüüdisaegse kultuuri interdistsiplinaarsus: kunst, muusika, film, kirjandus.
6. Muutused arhitektuuris ja disainis 20. ja 21. sajandil.

Loomingulised ja uurimisprojektid, õppekäigud

Loomingulised projektid on seotud Mõttele!-osa võrdlevate teemadega ning mõtestavad, kinnistavad ja laiendavad õpitut. Oluline on isiklik vaatenurk, käsitletavate teemade endast ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine. Loovtööde tegemisel valida oma ideele sobivad väljendusvahendid (nt joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, tegevuskunst jne). Loovtöö protsessi osa on töö esitlemine, analüüs ja tõlgendamine ning oma valikute põhjendamine. Projektid ja õppekäigud on seotud õppe korraldamisega erinevates õpikeskkondades: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskond jne.

Õpitluemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab kirjeldada kunsti ja visuaalkultuuri muutumist ajas;
- 2) teab kunsti sisu moderniseeruva ajastul;
- 3) kirjeldab II maailmasõja järgset kunsti ja kultuuri;
- 4) oskab määratleda postmodernismi ja nüüdiskunsti sisu ja taotlusi;
- 5) võrdleb ja analüüsib nüüdiskunsti nähtusi etteantud teemal.

VALIKKURSUS “GRAAFILINE DISAIN”

Õppeaine kirjeldus

Graafilise disaini eesmärk on omandada ainealane haridus ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises muutuv maailmas. Graafilises disainis õpitakse loominguliselt lähenema erinevatele probleemidele, leidma uudseid lahendusi ning väljendama end originaalselt, kasutades ära oma isikupära. Õpilane saab väljendada ennast loominguliselt, rakendades loovalt õpitud teadmisi ja tehnikaid ning tunneb loomiserõõmu. Õpilane saab omandatud oskusi kasutada praktilise otstarbega materjalide loomisel ja kujundamisel.

Aine õppimise osad on:

1. uurimine ja oma ideede arendamine;
2. väljendusvahendite loov rakendamine;
3. mõtestamine ja refleksioon.

Õppetegevus

Programmide tundmaõppimine, ülesannete lahendamine ja arutelud, aineterminoloogia kasutamine. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed tööd ja rühmatööd ning tulemuste esitlemine. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt tehnikate ja väljendusvahendite valimine. Disainiprotsessi läbimine probleemi püstitusest lahenduse leidmiseni. Info ja inspiratsiooni otsimine erinevatest teabeallikatest.

Õppe- ja kasvatuse eesmärgid

Gümnaasiumi graafilise disaini valikainega taotletakse, et õpilane:

- tunnetab ja arendab oma loomingulist potentsiaali, õpib tundma tarbograafika
- väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid teoseid, rakendades loovalt õpitud
- teadmisi ja tehnikaid;
- kasutab erinevaid mõtlemis- ja tegutsemisviise nii loometegevuses kui ka igapäevases elus;
- kogeb eneseväljenduse rõõmu, eduelamust ja tunnustust;
- analüüsib tarbograafikat ja visuaalset keskkonda, kasutades gümnaasiumi valikaines

- omandatud ainealast terminoloogiat, ning põhjendab oma arvamust;
- kujundab oma isikupärase väljendusstiili;
- omandab graafilise disaini valdkonna teoreetilised teadmised.

Õppesisu

- sissejuhatavad teadmised arvutigraafika/graafilise disaini ajaloost;
- kasutatava tarkvara tööpõhimõtete teadmine ja käsitsusoskused;
- kompositsioon arvutigraafika/graafilise disainis;
- tööprotsess digitaalsete vahendite ja kunstitarvetega;
- oskab analüüsida püstitatavat tööülesannet ja viia selle kavandist digitaliseeritud lahenduseni.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

1. on saanud põgusa ülevaate graafilise disaini ajaloost;
2. on omandanud tehnoloogilised teadmised ja oskab neid kasutada;
3. eristab vektor ja rastergraafikat;
4. on õppinud kasutama kujundusprogrammi erinevaid töövahendeid Adobe programmide põhjal;
5. on tutvunud erinevate kirjatüüpidega ja kasutab neid vastavalt ülesandele (dekoratiivkiri, plokk-kiri, šeriifiga kiri);
6. teab tüpograafia põhialuseid (hierarhia, fontide kombineerimine, paigutus);
7. eristab erinevaid kasutatavaid failitüüpe– jpg, png, pdf, tif, eps, svg;
8. teab värvimudeleid ja nende kasutusvaldkondi (CMYK, RGB);
9. on õppinud, kuidas rakendada hierarhiat ja kompositsiooni graafilises disainis;
10. oskab arvestada graafilise disainiga seotud isikukaitse ja autoriõigustega.